

BÁO CÁO

Giám sát chuyên đề việc thực hiện Luật Dân chủ cơ sở trên địa bàn xã

Thực hiện Luật Tổ chức chính quyền địa phương năm 2025; Luật Hoạt động giám sát của Quốc hội và Hội đồng nhân dân năm 2015; Nghị quyết số 15/NQ-HĐND ngày 24/7/2025 của Hội đồng nhân dân xã Lệ Thủy về Chương trình công tác năm 2025, Ban Văn hoá Xã hội đã ban hành Quyết định số 57/QĐ-HĐND-VHXH ngày 12/9/2025 về giám sát chuyên đề “*Thực hiện Luật dân chủ cơ sở*” tại các thôn Quy Hậu và Trường THCS Kiến Giang. Qua giám sát tình hình thực hiện từ năm 2023 đến năm 2025, Ban báo cáo kết quả như sau:

I. KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

1. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo, triển khai thực hiện

Ban Văn hoá Xã hội nhận thấy trong mốc thời điểm giám sát: Cấp uỷ, Trường THCS, chính quyền ở xã (cũ) đã tập trung quán triệt, triển khai Luật Dân chủ cơ sở gắn với việc thực hiện nhiệm vụ chính trị ở địa phương và theo đúng phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”. Các nội dung để Nhân dân được biết, được bàn, được tham gia ý kiến đã được xã (cũ) thực hiện nghiêm túc theo yêu cầu quy định.

2. Kết quả thực hiện nội dung Nhân dân bàn và quyết định

Nhằm phát huy quyền làm chủ của Nhân dân gắn với cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý và phát huy quyền làm chủ của Nhân dân; thôn, trường đã quan tâm thực hiện các nội dung liên quan đến các quyền của Nhân dân quy định tại điều 15 của Luật; trong đó thôn tổ chức các hội nghị đề xuất các nội dung quan trọng để các hộ dân thảo luận và quyết định những công việc liên quan thiết thực với quyền lợi của bà con như: xây dựng các thiết chế văn hóa, thảo luận định mức đóng góp của các hộ gia đình với phương châm nhà nước và nhân dân cùng làm.

Thảo luận, bàn bạc dân chủ, công khai kết quả việc bình xét hộ nghèo, cận nghèo, trên cơ sở các tiêu chí cấp trên quy định. Đồng thời, đối với các công trình có hỗ trợ kinh phí cấp trên, thôn công khai quyết toán trong cấp uỷ chi bộ và Hội nghị thôn, trường được rõ, thể hiện tính minh bạch trong quản lý tài chính, tạo được sự đồng tình cao trong cán bộ, bà con nhân dân.

Trường tổ chức công khai các khoản đóng góp hàng năm của học sinh thông qua nhiều kênh thông tin khác nhau tạo sự minh bạch, tin tưởng cho phụ huynh và học sinh do đó không có tình trạng đơn thư khiếu kiện trong trường học.

3. Kết quả thực hiện nội dung nhân dân bàn, biểu quyết để cấp có thẩm quyền quyết định

Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá” gắn với cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới” mang lại hiệu quả thiết thực, thể hiện qua việc nâng cao đời sống tinh thần, vật chất cho người dân, xây dựng môi trường sống văn minh, lành mạnh và thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội, các hiệu quả nổi bật bao gồm cải thiện cơ sở hạ tầng (tu sửa nhà văn hoá, đường hoa...), nâng cao ý thức tuân thủ quy ước, hương ước, giảm tỷ lệ hộ nghèo và tệ nạn xã hội, cũng như tăng cường sự đoàn kết, gắn bó trong cộng đồng.

4. Kết quả thực hiện nội dung Nhân dân tham gia giám sát

Về mô hình tổ tự quản thôn hoạt động trên nguyên tắc tự nguyện, tự chịu trách nhiệm; đảm bảo dân chủ, công khai, minh bạch, đoàn kết và hoạt động trong khuôn khổ của pháp luật quy định. Hoạt động mô hình tự quản luôn gắn liền với việc triển khai thực hiện Cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng Nông thôn mới”. Các mô hình cơ bản phát huy được hiệu quả, góp phần xây dựng hệ thống chính trị vững mạnh, đảm bảo an ninh trật tự, phát triển kinh tế xã hội trên địa bàn.

Hoạt động Ban công tác mặt trận và các chi hội đoàn thể ở thôn, cấp uỷ chi bộ, ban giám hiệu nhà trường đã có nhiều đổi mới về phương thức hoạt động, luôn phối hợp tốt với nhau trong triển khai các phong trào thi đua, các cuộc vận động như: hiến máu nhân đạo “giọt máu hồng chia sẻ yêu thương”, đua bơi thuyền truyền thống; bà con các thôn tự giác, phấn khởi đến ủng hộ Nhân dân Cu Ba thể hiện tình đoàn kết quốc tế và nghĩa tình sâu nặng giữa hai dân tộc anh em.

5. Kết quả thực hiện nội dung công khai để Nhân dân biết

Các nội dung phải công khai để Nhân dân trong thôn biết đã thực hiện theo nghiêm túc theo quy định của Luật, cách thức công khai khá linh hoạt về hình thức cho phù hợp với thực tế tại cơ sở như: niêm yết tại nhà văn hoá, trên trang thông tin điện tử của nhà trường, các hội nghị giữa nhà trường và phụ huynh, thông qua các hội nghị có đại diện hộ gia đình tham dự, qua hệ thống loa truyền thanh.

Từ việc công khai, bà con nhân dân được biết, được góp ý như: các khoản huy động đóng góp của dân; các công trình đầu tư đường trồng, kiên cố hoá kênh mương, xây dựng nông thôn mới. Chính nhờ việc thực hiện công khai, minh bạch trên đã tạo được niềm tin, đồng thuận, ủng hộ khi thực hiện, cụ thể: thôn đã vận động được với số tiền khá lớn để đồng hành tham gia các giải thể thao chào mừng Quốc khánh 02/9, lễ hội bơi thuyền truyền thống trên sông Kiến Giang, báo cáo công khai, chi tiết và chuyển toàn bộ số tiền ủng hộ của bà con nhân dân đến Ban Thường trực UBMTTQVN xã tổng hợp, gửi đồng bào miền Trung- Tây Nguyên gặp hoạn nạn sau đợt mưa lũ gây thiệt hại lớn về người, tài sản đã thể hiện tinh thần nhân ái, nghĩa cử cao đẹp của quê hương, đồng bào.

Trường THCS Kiến Giang thực hiện tốt việc công khai theo Thông tư số 09/2024/TT-BGDĐT ngày 03/6/2024 của Bộ giáo dục và đào tạo về quy định công khai trong hoạt động giáo dục thuộc hệ thống giáo dục quốc dân.

Thông qua việc thực hiện các nội dung của Luật thực hiện dân chủ cơ sở các hoạt động của đơn vị đã có nhiều chuyên biến tích cực, tình hình dân chủ được từng bước nâng lên, nhận thức của đội ngũ cán bộ CBCNV tiếp tục có nhiều chuyên biến tích cực.

II. TỒN TẠI HẠN CHẾ VÀ NGUYÊN NHÂN

Bên cạnh những kết quả đạt được, việc thực hiện Luật Dân chủ cơ sở vẫn còn những tồn tại sau:

Công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật cũng như các văn bản của cấp trên về dân chủ ở cơ sở chưa kịp thời, phạm vi chưa được sâu rộng.

Một số bộ phận nhân dân nhận thức chưa đầy đủ về dân chủ ở cơ sở nên chỉ nặng về đòi hỏi quyền lợi, coi nhẹ nghĩa vụ, trách nhiệm đối với thôn, xóm (*một số hộ chây ì không tự giác nộp các khoản quỹ trong nhiều năm liền...*).

Mặc dù Mặt trận thôn, bà con xóm làng bức xúc có ý kiến nhiều lần nhưng vẫn còn một số gia đình còn lấn chiếm lòng lề đường, vỉa hè để buôn bán gây mất an toàn giao thông...; tỷ lệ các hộ dân tham gia các cuộc họp chưa cao (*chưa đạt 70% tổng số hộ*). Chưa có kinh phí để duy trì tổ giám sát cộng đồng thôn, tổ hoà giải nên ảnh hưởng đến hiệu quả hoạt động.

Các cuộc họp phần lớn chưa thực hiện đầy đủ theo trình tự tại điểm 4 Điều 18 của Luật quy định. Văn bản, hồ sơ các cuộc họp qua các năm chưa được lưu trữ chặt chẽ. Thư ký các buổi họp chưa ghi chép chót rõ rõ ý kiến kết luận của Chủ trì... nên sẽ khó khăn để trả lời các ý kiến của công dân hoặc cung cấp dữ liệu thông tin về cuộc họp cho cơ quan, đơn vị cấp trên yêu cầu theo thẩm quyền.

Một bộ phận nhân dân trình độ hiểu biết pháp luật nói chung và pháp luật về dân chủ nói riêng còn hạn chế, vẫn còn tâm lý ngại yêu cầu, ngại tham gia ý kiến, kiến nghị.

III. ĐÁNH GIÁ CHUNG

Việc triển khai thực hiện Luật Dân chủ cơ sở trong điều kiện cơ sở vật chất, trang thiết bị tại thôn, trường còn gặp nhiều khó khăn. Tuy nhiên, được sự chỉ đạo của Cấp uỷ đảng, chính quyền, Mặt trận đoàn thể từ xã đến thôn nên việc triển khai thực hiện Luật đến nay đã dần đi vào nề nếp, phát huy quyền làm chủ của Nhân dân trên địa bàn, tạo tính đồng thuận cao trong cộng đồng dân cư. Việc tổ chức góp ý, đối thoại thực hiện trên tinh thần cầu thị nên đã tháo gỡ kịp thời những mâu thuẫn ngay từ đầu nên đã hạn chế tối đa đơn thư vượt cấp, củng cố niềm tin trong Nhân dân. Đây là điều kiện thuận lợi, góp phần thực hiện các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, phong trào xây dựng Nông thôn mới, thực hiện phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn

hoá” có sức hút mạnh mẽ, góp phần thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ kinh tế xã hội, củng cố tình đoàn kết ở cộng đồng dân cư.

IV. MỘT SỐ KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

1. Các thôn trên địa bàn: Tiếp tục hoàn thiện Quy chế; sửa đổi các quy ước, hương ước trong cộng đồng dân cư phù hợp với Luật và các văn bản quy định. Từ thực tiễn, có giải pháp, “ché tài” phù hợp đối với những cá nhân, hộ gia đình không tự giác thực hiện.

Có giải pháp phù hợp nhằm nâng tỷ lệ hoà giải thành các lĩnh vực liên quan như: về tranh chấp đất đai, hôn nhân gia đình. Cầu thị, chủ động lắng nghe, tiếp thu các thông tin (có thể là trái chiều) từ Nhân dân đối với các vấn đề liên quan đến: đất đai, công trình dân sinh; công tác quy hoạch, bổ nhiệm cán bộ ... để góp phần phát hiện từ trước, từ xa trong phòng ngừa các hành vi vi phạm, tiêu cực (nếu có).

2. Đối với Trường THCS Kiến Giang: Cần tăng cường hơn nữa vai trò giám sát của Ban Thanh tra nhân dân đối với các hoạt động của trường.

3. Đề nghị UBND xã: Chỉ đạo các cơ quan, đơn vị tiếp tục thi hành Luật Thực hiện dân chủ cơ sở; sớm triển khai thực hiện Nghị quyết HĐND tỉnh Quảng Trị về quy định các biện pháp bảo đảm thực hiện dân chủ ở cơ sở trên địa bàn. Thực hiện tốt dân chủ gắn với công tác dân vận chính quyền, quan tâm công tác đối thoại trong giải quyết đơn thư khiếu nại tố cáo. Chỉ đạo cơ quan chuyên môn cập nhật, biên tập và đổi mới hình thức tuyên truyền Luật, hướng mạnh về thôn, xóm đảm bảo thông tin cô đọng, dễ hiểu, dễ tiếp cận; hỗ trợ các đơn vị trong điều chỉnh, bổ sung thiết chế văn hoá đúng quy định, sát với tình hình thực tế cơ sở. Nghiên cứu đề xuất mở các lớp tập huấn về Luật, cập nhật công nghệ thông tin.... cho các đồng chí cán bộ thôn và trường.

4. Đề nghị UBMTTQVN xã: tiếp tục vai trò cầu nối, tổng hợp tâm tư, nguyện vọng, kiến nghị của nhân dân để phản ánh với Cấp uỷ, chính quyền xã sớm tập trung giải quyết các ý kiến chính đáng, hợp pháp của công dân. Phát huy hiệu quả chức năng phản biện xã hội, đề xuất, góp ý, xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh.

Trên đây là báo cáo giám sát chuyên đề về thực hiện Luật dân chủ ở cơ sở tại các thôn trên địa bàn xã của Ban Văn hoá – Xã hội HĐND xã Lệ Thủy.

Nơi nhận:

- Thường trực HĐND xã;
- TT UBND, UBMTTQVN xã;
- Các đại biểu HĐND xã;
- Thành viên Ban VHXH;
- Các đơn vị giám sát;
- Lưu VT.

TM. BAN VĂN HOÁ XÃ HỘI
TRƯỞNG BAN

Trần Văn Lương